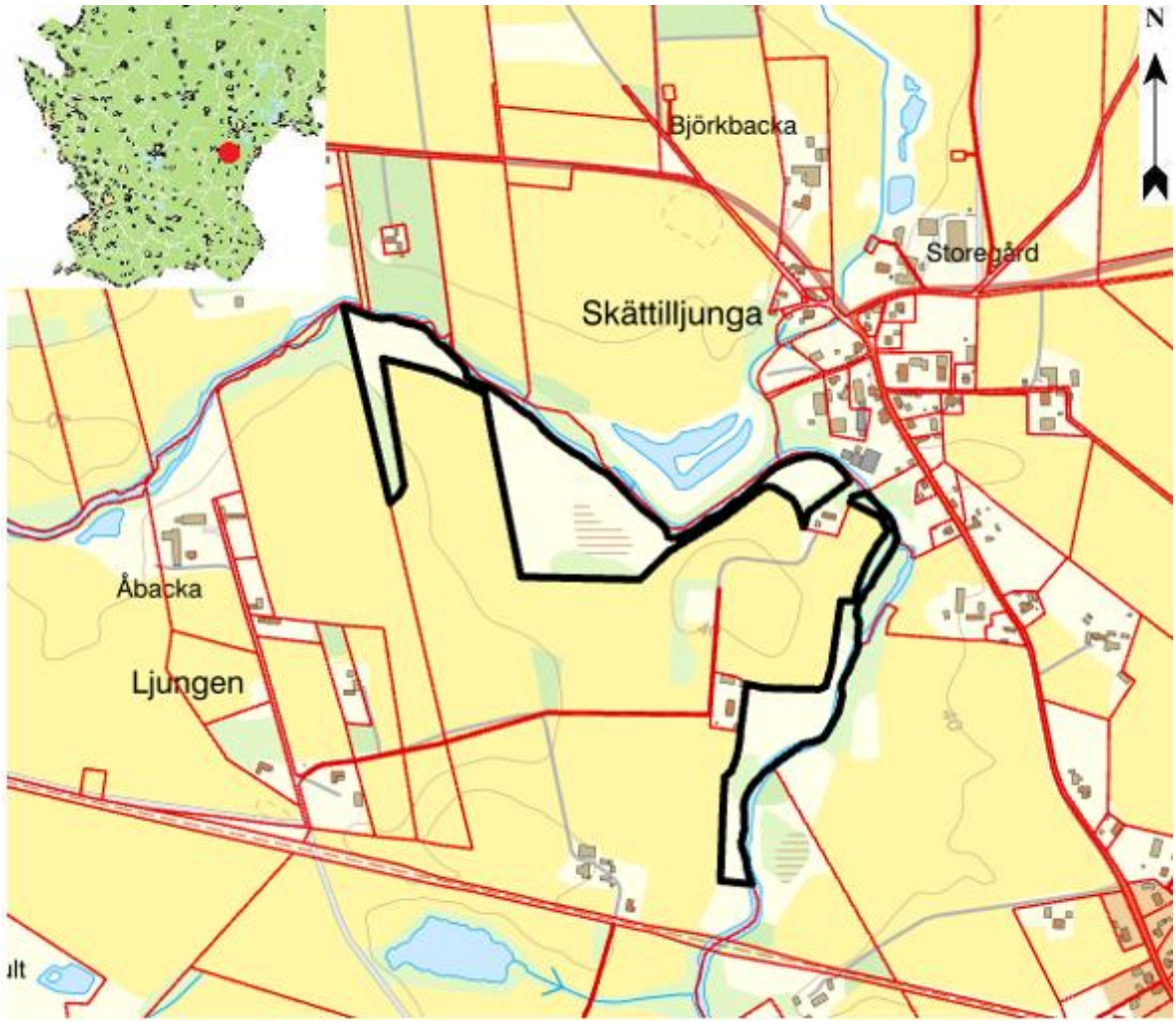
Beslut om bildande av naturreservatet Västra Vram i Kristianstads kommun

Länsstyrelsen beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

I enlighet med 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 4.

Naturreservatet avgränsas med svart heldragen linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan. Skala 1:10 000

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Västra Vram
Kommun:	Kristianstad
Natura 2000-ID:	SE0420310
SKO-ID1	1139633
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörd fastighet:	Knopparp 5:3
Markägarkategori:	Enskild
Läge:	Cirka 16,5 km sydväst om Kristianstad
Koordinat centralpunkt	E: 434000 N: 6200200, SWEREF 99 TM
Huvudavrinningsområde:	Helge å
Vattenförekomst:	Vramsån, WA98622642
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggningar:	Finns i akten
Areal:	7,8 hektar (varav limniskt 0,5 hektar)
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets vattenmiljöer ska bevaras och återställas. Områdets kulturpräglade naturmiljöer med öppna och trädklädda betesmarker ska bevaras och återställas. I området förekommande värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Etablering av arter, i synnerhet hotade arter, som är beroende av Vramsån eller betesmarker ska underlättas.

Syftet ska uppnås genom att:

- Bevara och restaurera Vramsån genom att bland annat. restaurera och nyskapa bottnar, återföra sten och block, skapa död ved i och i direkt anslutning till ån,
- Bevara och restaurera svämplan, genom, om möjligt efter utredning, återaktivera svämplanet genom igenomgrävning av vall,
- Bevara och restaurera trädklädd naturbetesmark med inslag av blommande buskar och träd, genom avveckling av tallplantering och plantering av blommande buskar och träd,
- Bevara och restaurera fuktäng,
- Fortsatt hävd av området med bete av nöt och bränning,
- Skapa och kvarlämna död ved i lövskog,
- Plantera eller så in för området lämpliga hotade och sällsynta arter, som är kopplade till områdets biotoper,
- Gynna i området förekommande habitatlistad, rödlistad eller sällsynt art,

[1] ID-nummer i Naturvårdsverkets databas DINO.

- Ta bort eventuellt främmande arter.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att borra, spränga, gräva, rensa, plöja, schakta, fylla ut eller dika eller annan markberedning,
2. uppföra byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. anordna upplag,
4. gödsla, jordförbättra, eller använda kemiska bekämpningsmedel,
5. plantera eller så gräs, buskar och träd,
6. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
7. lägga ut strö eller dylikt, stödutfodra, låta djur som används för hävd av området som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller att avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning,
8. hålla får under tidsperioden 1 april till 30 augusti,
9. utfodra jaktbart vilt,
10. sätta ut bikupor,

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppförande av väderskydd för betesdjur,
3. efter utredning, biotopförbättra Vramsån och återaktivera svämplan enligt bilaga 2, som ej påverkar utanför naturreservatet liggande mark,
4. skötsel av betesmark genom avverkning av barrplantering, röjning och plantering och sådd av träd, buskar och fältskiktsarter, bränning samt bete, enligt bilaga 2.
5. skötsel av lövskog innefattande naturvårdsåtgärder genom exempelvis skapande av död/döende ved enligt bilaga 2,
6. inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
7. bekämpning av invasiva och/eller främmande arter,
8. uppsättning av holkar och boplattform för rovfågel,
9. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, stenmur eller naturföremål,
2. elda,
3. ta med hund under tidsperioden 1 april-15 juli, övrig tid ska hund eller annat sällskapsdjur hållas i fysiskt koppel. Kopplets längd får inte vara längre än två meter,
4. gräva upp växter,
5. plocka slåttergubbe (*Arnica montana*),
6. föra bort död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
7. uppföra någon form av anläggning eller placera ut för reservatet främmande föremål,
8. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst 10 dygn. Naturreservatets förvaltare bör informeras innan uppsättningen,
9. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
10. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar eller mollusker,
11. dumpa trädgårdsavfall,

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

U1. förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan.
U2. länsstyrelsens tillsyn av området.
U3. djurhållares underhåll av anläggningar och ledningar för betesdjuren (vatten, staket etc).
U4. underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag och vattendomar. Inför utförande av arbetet ska verksamhetsutövaren informera förvaltaren om åtgärden.
U5. restaurering av hydrologin, inklusive åtgärder i närliggande terrester miljö, som att blötlägga mark.
U6. drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga nyttjanderätter, ledningar och anläggningar, tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör. Undantaget gäller även borttagning eller nedgrävning av befintliga luftledningar i ledningsgatan. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom fem arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på skötsel och brukande

U7. A3 gäller ej tillfälliga upplag för områdets skötselbehov,
U8. A6 gäller ej avverkning av igenväxningsvegetation, efter förvaltarens godkännande.
U9. A7 gäller ej för övergångsutfodring av betesdjur i maximalt två veckor vid betesläpp och installning. Lämpliga utfodringsplatser ska överenskommas med naturreservatets förvaltare.
U10. A6 och C6 gäller ej markägarens slutavverkning av tallplantering, enligt bilaga 3, med undantag av de 15 mest naturvårdsintressanta (knotiga) träden. Markägaren äger rätten till virket. Avverkning ska ske senast 2030-12-31. Om avverkning inte sker före utsatt tid får länsstyrelsen låta avverka träden, eventuellt rotnetto utgår då till markägaren. När åtgärderna är slutförda upphör undantaget att gälla.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på jakt

U11. A2 och C7 gäller ej maximalt två jakttorn.
U12. C3 och C8 gäller ej i samband med jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.

Övriga undantag

U13. C9 gäller ej insamling av enstaka beläggsexemplar (av svårbestämda arter), under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande nationell databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.
U14. C10 gäller ej håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar (av svårbestämda arter) av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11-11b §) eller strandskydd (13–18 §§),
- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den,
- Anmälningsplikten enligt 12 kap 6 § miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter,
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Området ligger cirka 16,5 kilometer sydväst om Kristianstad. Området utgörs av Vramsån och närliggande mark. Kringliggande marker utgörs främst av åkermark. Berggrunden utgörs av kalksten. Jordarterna utgörs bitvis närmast Vramsån av svämsediment av sand, övriga delar av postglacial sand.

Området utgörs utöver av Vramsån till stora delar av betesmark med bete ner i ån. Delar av området består av en trädklädd betesmark medan andra delar består av en öppen betesmark. I den östra delen av området har betet upphört och området håller på att återgå till skogsmark.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Området har nyttjats av människan under lång tid, både som ängsmark, betesmark och åkermark. På rekognoseringskartan från år 1865 verkar fuktängen nyttjats som damm till vattenkraftsdriven fabrik nedströms. Denna damm fanns ej på laga skifteskartan år 1856 eller på häradsekonomiska kartan år 1926–34 Det finns inga registrerade fornlämningar inom området. Här finns dock två stensträngar som är utlagda tvärsöver fuktängen, den tidigare dammen.

Biologiska bevarandevärden

Vramsån är av Europas finaste lokaler med stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla (EN) och tjockskalig målarmussla (EN), som påträffats i direkt närhet till området. Bottenfauna är synnerligen artrik med stort antal sällsynta arter. Ån omfattas inom området ej av något känt markavvattningsföretag. Bottnen är sandig, med sten som dragits till å kanten. I området finns tjockskalig målarmussla (EN) och utterspår

påträffades år 2025.. Salix sp. breder ut sig över större delen av ån vilket skapat ett virrvarr av grenar för fisk och vattenlevande djur att vistas kring. Kungsfiskare (NT) födosöker i området. I anslutning till ån finns ett svämplan bestående av en betad fuktäng, som efter återaktivering skulle kunna höja naturvärdena ytterligare i området. Rastande änder och vadare nyttjar svämplanet vid högvatten.

Naturtyperna inom området består bland annat av mindre vattendrag (3260), svämlövskog (9750), trädklädd betesmark (9070), fuktängar (6410) och öppen kultiverad betesmark (6911). Artantalet av träd och buskar är högt för att utgöra ett så pass litet område varav flera blommande arter som sälg, fågelbär, slån och rosor. Floran är påverkad av gödsling men bitvis fin med arter som ängsbräsma (rikligt) gökblomster, mandelblom, gulmåra, aklejruta och gul svärdslilja.

Fågellivet i området utgörs bland annat av stare (VU), kricka (VU), kungsfiskare (NT), ägretthäger (NT), gulsparv (NT) och trädlärka. Träd finns i området som skulle vara lämpliga för uppsättning av boplattform för större rovfågel. Röd glada födosöker dagligen över området. I området flyger bland annat blå jungfruslända.

I området finns lämpliga livsmiljöer för slåttergubbe, *Arnica montana*. Slåttergubbe är en bilaga V art i EU:s art- och habitatdirektiv som kräver särskilda förvaltningsåtgärder för att minska risk för insamling. Slåttergubbe är klassad som sårbar (VU) av Art-Databanken. Arten bör återintroduceras i området.

Friluftsvärden

Området ligger otillgängligt till och är omgärdat av åkermark. Det finns ingen led till området. Områdets fauna medför att området ej är lämpligt för friluftsliv, särskilt inte under häckningsperioden. Länsstyrelsen har inte för avsikt att göra området mer tillgängligt.

Skälen för beslut

Området har mycket höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Området har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt avseende internationell, nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintressen enligt 3 kap MB naturvård:** Vramsån är utpekat som riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § (N61, Linderödsåsens nordsluttning med vattendrag).
- **Natura 2000 SCI område:** omfattar Natura 2000 SCI området Vramsån med skyddszon, SE0420310, som utpekats av EU enligt Art och habitatdirektivet.
- **Länets naturvärdesöversikt:** Merparten av området utgörs av ett klass 1 område, Vramsån.
- **Nationellt särskilt värdefullt vatten:** Vramsån (M 2308) har i den nationella strategin för skydd av värdefulla vattenmiljöer utpekats som nationellt särskilt

värdefullt vatten. Ån har i området sandiga sträckor som bland annat är lämplig livsmiljö för musslor.
- **Biosfärområde Kristianstad vattenrike:** Natura 2000 området utgör ett kärnområde, resterande delar är utpekade som ett buffertområde.
- **Strandskyddat område enligt 7 kap 13–18 §§ MB:** Ett utökat strandskydd gäller med 300 meter ifrån Vramsån.
- **Fornlämningar:** Inga registrerade fornlämningar finns i området. Två stensträngar är utlagda tvärsöver fuktängen.
- **Ängs- och betesinventeringen:** Merparten av området är upptaget i inventeringen, cirka 0,28 hektar med naturtyp (6410 fuktängar) och cirka 6 hektar med annan naturtyp.
- **Grön infrastruktur:** Området ingår i värdetrakt för inlandsvatten.
- **Hotade arter:** Tjockskalig målarmussla (EN), stare (VU), grönfink (EN), tofsvipa (VU), kungsfiskare (NT), ägretthäger (NT), kricka (NT), gulsparv (NT), björktrast (NT) och utter. I Vramsån finns bland annat flodpärlmussla (EN), grönling, öring, elritsa, bäck- och flodnejonöga.
- **EU:s art – och habitatdirektiv 92/43/EEG:** Utter *Lutra lutra* bilaga II (områden ska avsättas för arten) och IV (strikt skydd) finns i området.
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** kungsfiskare, födosökande, och röd glada, födosökande.

Länsstyrelsens bedömning

Gränsdragningen i vattendraget har följt fastighetsgränsen. Detta beror på att länsstyrelsens arbete med naturskydd utgår från principen om ”frivilligt formellt skydd”. Mot bakgrund av rådande tidsbrist och begränsade resurser för intrångsersättningar har länsstyrelsen därför valt att avgränsa arbetet till den berörda fastigheten. Detta har medfört att de limniska värdena inte har kunnat beaktas på ett ändamålsenligt sätt.

Området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att i första hand bevara biologisk mångfald, skydda, vårda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Skyddet bidrar till att uppnå miljökvalitetmålen ”Levande sjöar och vattendrag” ”Ett rikt odlingslandskap”, ”Myllrande våtmarker” och ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Själva Vramsån med intilliggande svämlövskog (prioriterad naturtyp att skydda) och svämplan utgör kärnan för skyddet av området.

Slåttergubbe (VU), *Arnica montana*, finns i närheten och lämpliga habitat finns i området. Slåttergubbe är en bilaga V art i EU:s art- och habitatdirektiv som kräver särskilda förvaltningsåtgärder för att minska risk för insamling samt klassad som sårbar (VU) av ArtDatabanken. Arten får ej plockas inom naturreservatet.

Mot bakgrund av de fågelvärden som finns kopplade till svämplanet och som kan komma att bli ännu högre efter en återaktivering av svämplanet, anser länsstyrelsen

att förekomsten av hund särskilt ska begränsas under tidsperioden 1 april-15 juli. Övrig tid ska hund eller annat sällskapsdjur hållas i fysiskt koppel för att begränsa störningen på annat djurliv.

Naturreservatet kommer att bidra till en stärkt grön infrastruktur i landskapet och spridning av skyddsvärda arter.

Området berörs inte utöver ovan nämnda riksintresse av några andra riksintressen. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året. Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte

av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.[2] Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	**Ekosystemtjänst**	**Inverkan**
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
Försörjande	Jakt	Positiv/negativ
Försörjande	Virke och fibrer	Negativ
Försörjande	Bioenergi från odlingslandskap	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter/träd	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolinbindning av återvätad mark	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Negativ
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Kulturella	Estetiska värden t.ex. boende vid naturskön miljö, rekreationsaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
Kulturella	Kulturarv t.ex. användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
Stödjande	Näringsämnescirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
Stödjande	Ekologiska samspel t.ex. näringsvävars dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Ärendets handläggning

Frågan om naturreservatsbildning väcktes av markägaren i mars 2025.

Mot bakgrund av rådande tidsbrist och begränsade resurser för intrångsersättningar har länsstyrelsen valt att avgränsa arbetet till den berörda fastigheten.

[2] Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper

Länsstyrelsen har i samråd med markägaren avgränsat området, upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Intrångsersättning har utbetalts till fastighetsägaren år 2026.

Ärendet remitterades under perioden 2026-09-03 till den 2026-10-09, då berörda sakägare förelades att yttra sig över framtaget beslutsförslag. Inkomna yttranden och Länsstyrelsens bemötande återfinns i bilaga 5.

Under ärendets gång har fastigheten Västra Vram 81:2, på grund av fastighetsreglering, ändrats av Lantmäteriet till Knopparp 5:3.

Området är ej slutligt inmätt, varför gränsen kan komma att ändras något. Slutlig gräns kommer att finns i NVR.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 4.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 7.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av Landshövding Peter Danielsson. I den slutliga handläggningen har även deltagit t.f. avdelningschef Rima Dauod, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

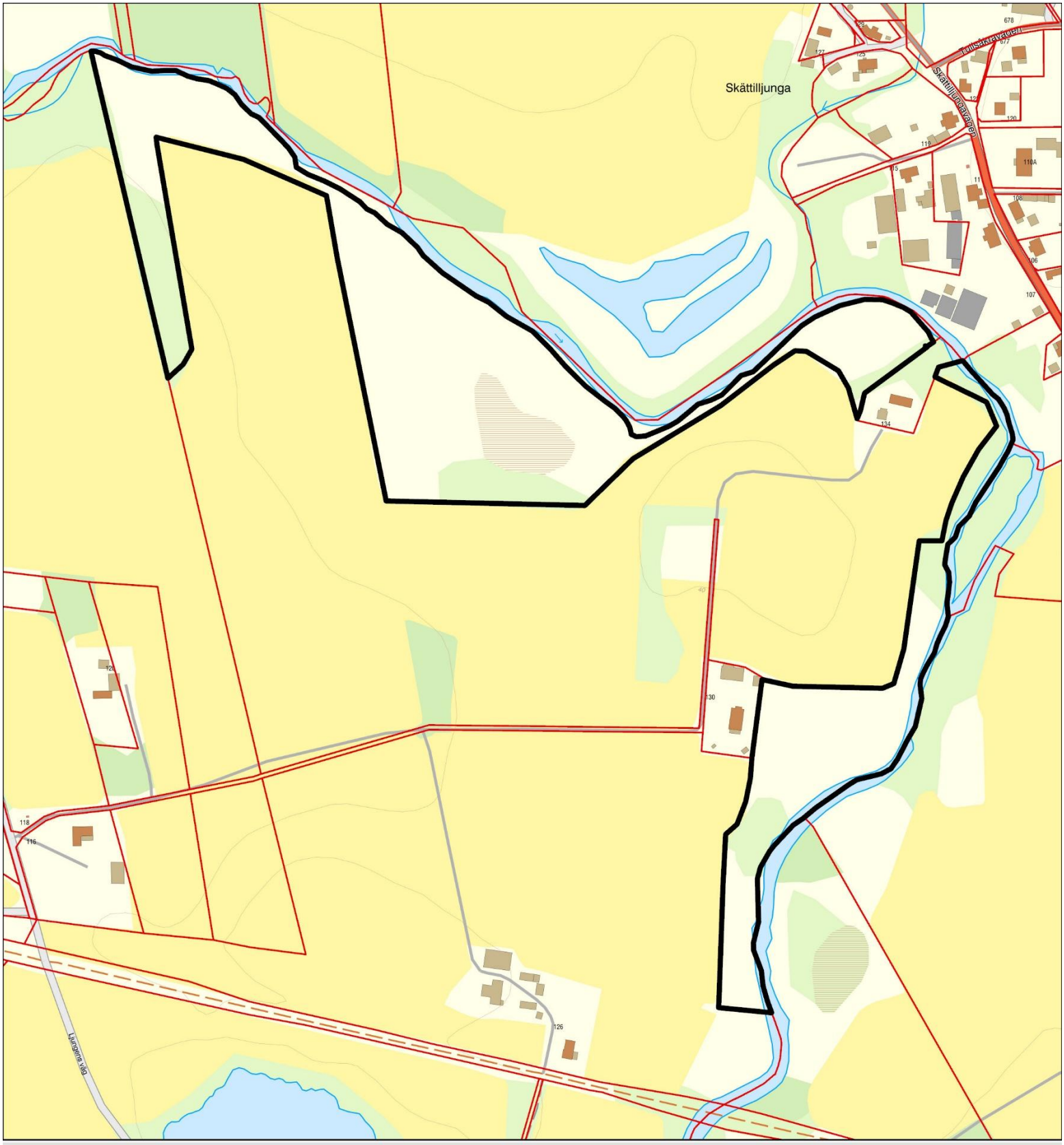
Peter Danielsson

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Kartor med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Karta med markerade undantag från föreskrifter
4. Skötselplan
5. Yttranden och länsstyrelsens bemötande
6. Sändlista
7. Hur man överklagar

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

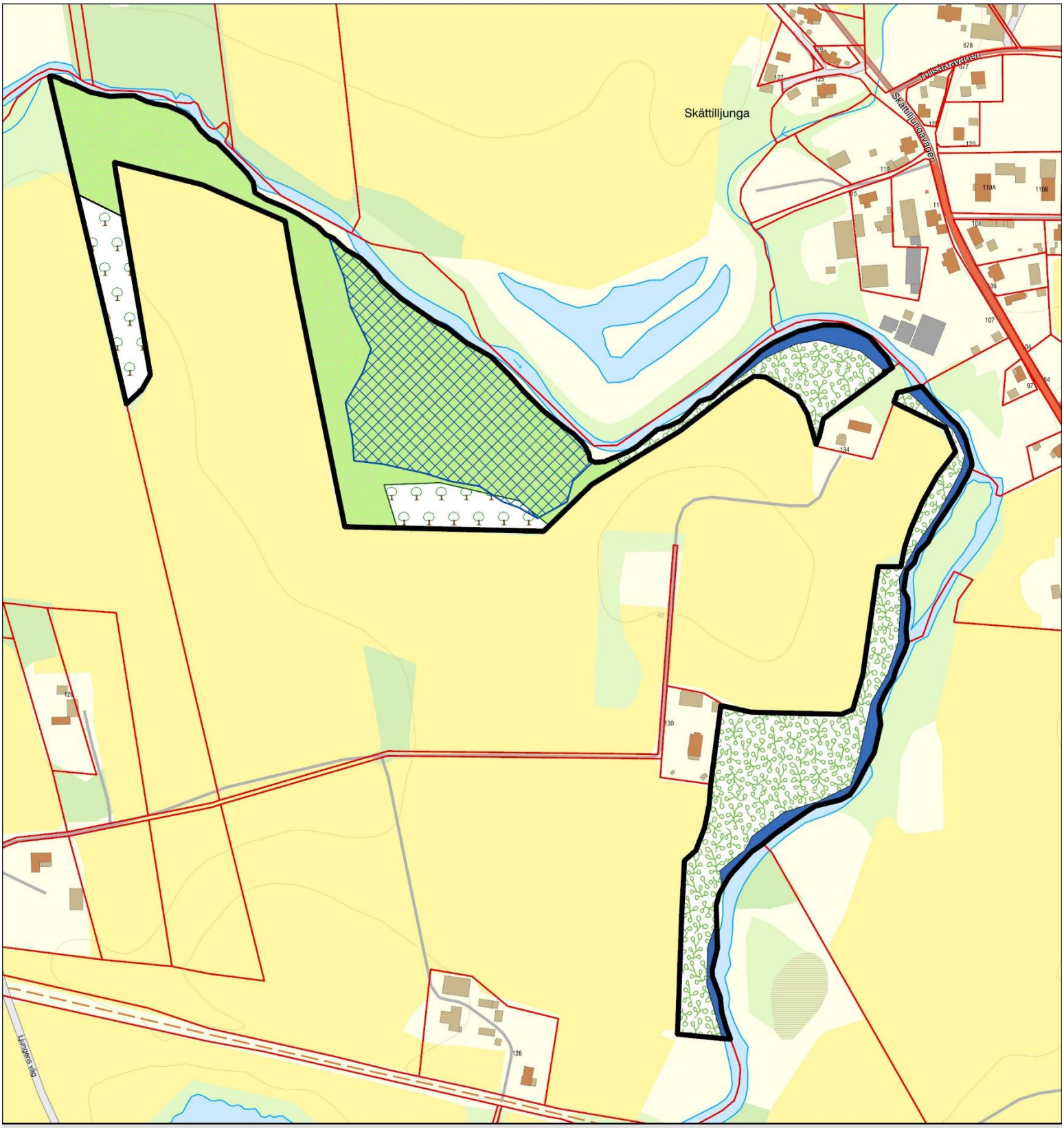
Bilaga 1, Beslutskarta
Naturreservatet Västra Vram, Kristianstads kommun

N

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10659-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 100 200 300 Meter

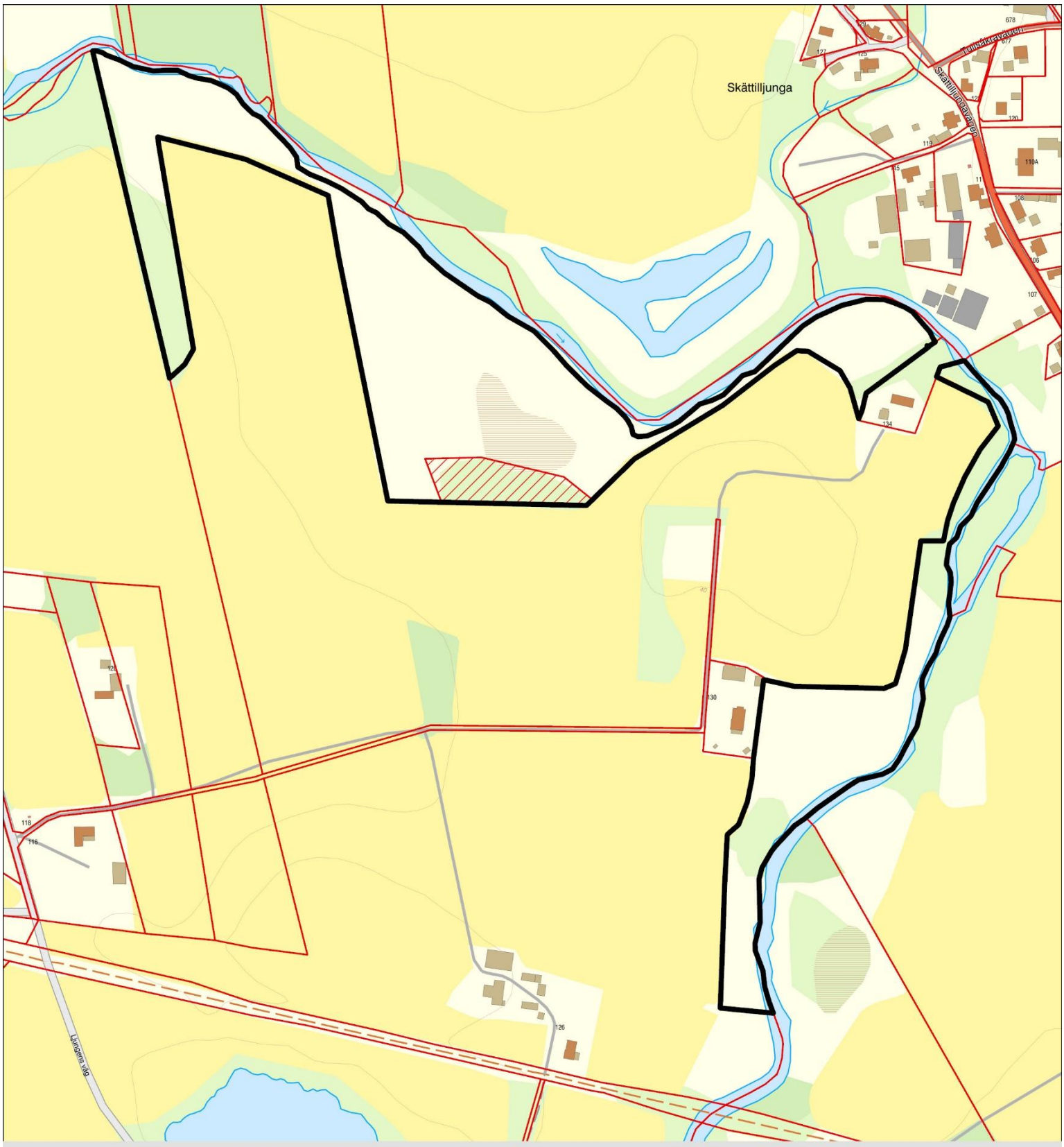
Bilaga 2, Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

N

- Föreskrift B3
- Föreskrift B4
- Föreskrift B4
- Föreskrift B5

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10659-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 3, Karta med markerade undantag från föreskrifter Naturreservatet Västra Vram, Kristianstads kommun

N

Rödskrafferat område där undantag från föreskrifterna A6 och C6 gäller slutavverkning av tallplantering, med undantag av de 15 mest naturvårdsintressanta (knotiga) träden. Markägaren äger rätten till virket. Avverkning ska ske senaste 2030-12-31. Om avverkning inte sker före utsatt tid får länsstyrelsen låta avverka träden, eventuellt rotnetto utgår då till markägaren. När åtgärderna är slutförda upphör undantaget att gälla.

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10659-2025

0 100 200 300 Meter

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

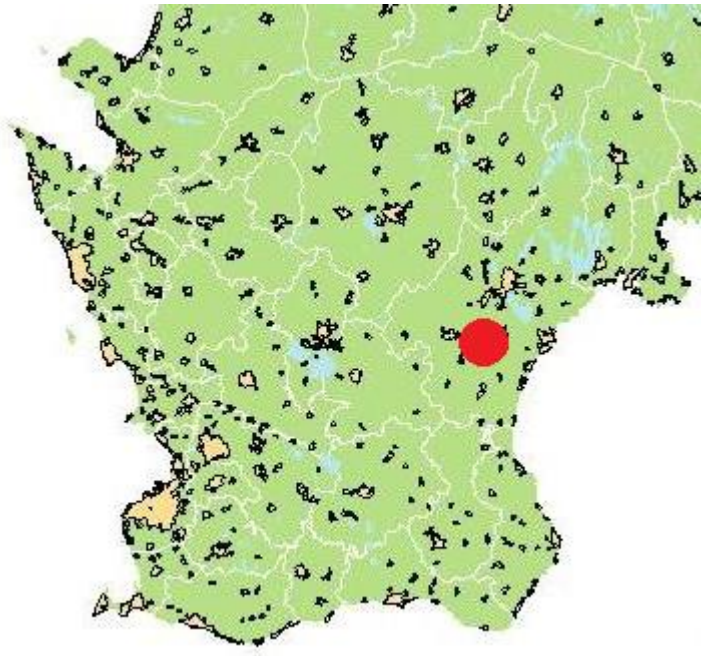
Länsstyrelsen
Skåne

26393–2025
1267–228

Skötselplan för naturreservatet Västra Vram i Kristianstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Figur 1 Karta med naturreservatets ungefärliga läge

Fastställd:	2026-11-02
Planförfattare:	Johan Johnmark
Diarienummer:	10659–2026, 1290–280
Omslagsbild:	Svämplan, Västra Vram 2025
Foton:	Johan Johnmark

Innehåll

INLEDNING 5

1. SYFTET MED NATURRESERVATET 6

2. BESKRIVNING AV OMRÅDET 8

2.1 Administrativa uppgifter 8

2.1.1 Information om Natura 2000 8

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden 9

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild 9

2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning 9

2.2.3 Biologi och naturvärden 13

2.2.4 Friluftsliv 14

2.2.5 Vad kan påverka området negativt? 14

3. ÖVERGRIPANDE MÅL OCH ÅTGÄRDER 15

3.1 Övergripande mål 15

3.1.1 Generella skötselåtgärder 15

3.2 Konsekvenser av klimatförändringar 15

3.3 Hydrologisk restaurering 16

4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDENA 17

4.1 Skötselområde Öppen betesmark, cirka 4 hektar 17

4.1.1 Beskrivning: 17

4.1.2 Bevarandemål: 18

4.1.3 Restaureringsåtgärder: 18

4.1.4 Skötselåtgärder: 18

4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 0,8 hektar 19

4.2.1 Beskrivning: 19

4.2.2 Bevarandemål: 20

4.2.3 Restaureringsåtgärder 20

4.2.4 Skötselåtgärder: 20

4.3 Skötselområde Lövskog cirka 2,3 hektar 21

4.3.1 Beskrivning: 21

4.3.2 Bevarandemål: 21

4.3.3 Restaureringsåtgärder: 21
4.3.4 Skötselåtgärder: 22
4.4 Skötselområde Å, cirka 0,5 hektar 22
4.4.1 Beskrivning: 22
4.4.2 Bevarandemål: 22
4.4.3 Restaureringsåtgärder: 23
4.4.4 Skötselåtgärder: 23
5 FRILUFTSLIV 23
6 JAKT OCH FISKE 23
7 UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNSER 23
8 TILLSYN 24
9 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING 24
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder 24
9.2 Revidering av skötselplanen 24
9.3 Uppföljning av kostnader 24
10 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR 24
11 RÖDLISTADE ARTER 27
12 KÄLLOR 28
12.1 Kartor 28
BILAGA A. SKÖTSELOMRÅDESKARTA 29
BILAGA B. MÅLBILD 30
BILAGA C. LIVSMILJÖTYPSKARTA 31

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, till exempel en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

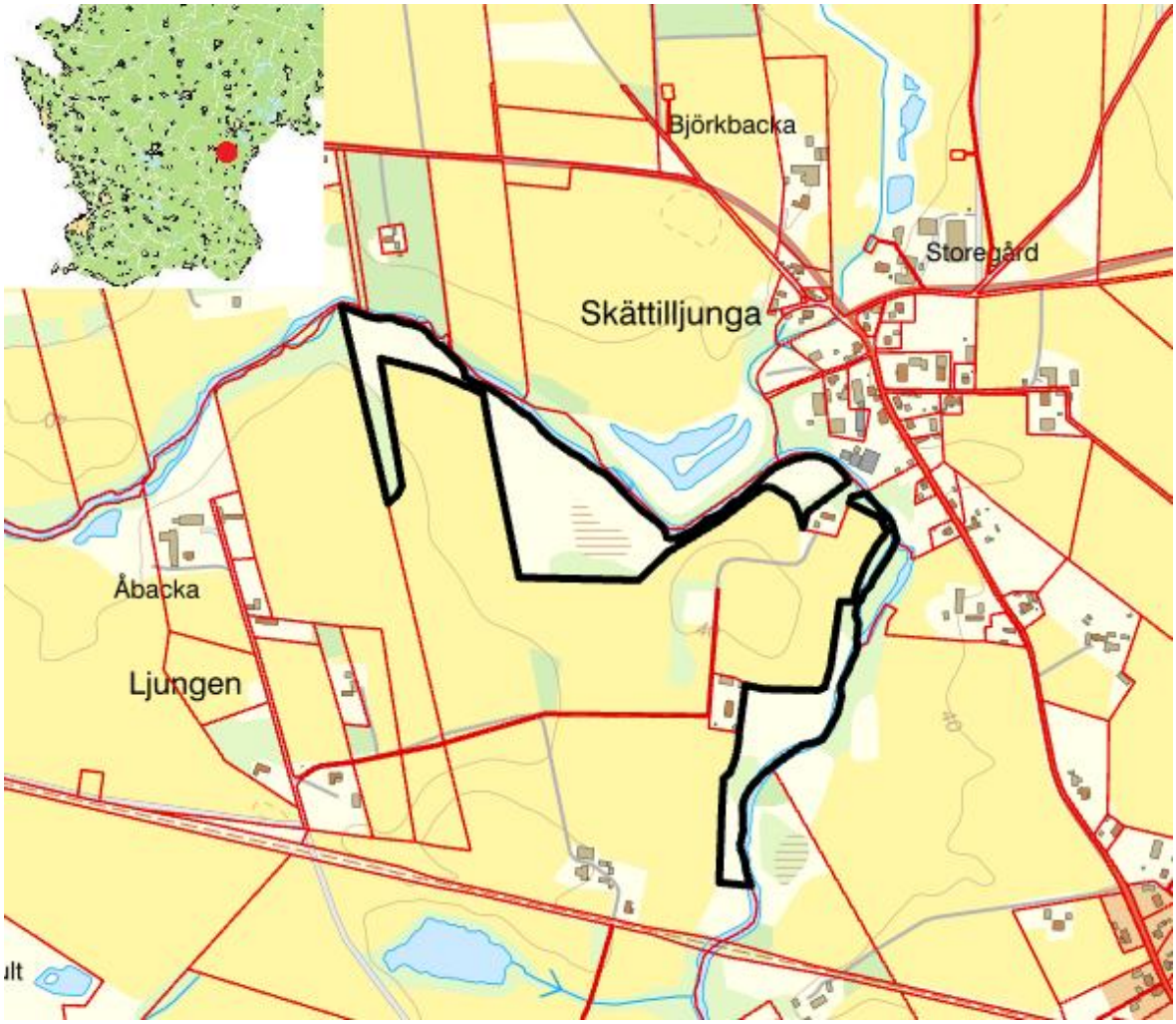
1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets vattenmiljöer ska bevaras och återställas. Områdets kulturpräglade naturmiljöer med öppna och trädklädda betesmarker ska bevaras och återställas. I området förekommande värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Etablering av arter, i synnerhet hotade arter, som är beroende av Vramsån eller betesmarker ska underlättas.

Syftet ska uppnås genom att:

- Bevara och restaurera Vramsån genom att bland annat. restaurera och nyskapa bottnar, återföra sten och block, skapa död ved i och i direkt anslutning till ån,
- Bevara och restaurera svämplan, genom, om möjligt efter utredning, återaktivera svämplanet genom igenomgrävning av vall,
- Bevara och restaurera trädklädd naturbetesmark med inslag av blommande buskar och träd, genom avveckling av tallplantering och plantering av blommande buskar och träd,
- Bevara och restaurera fuktäng,
- Fortsatt hävd av området med bete av nöt och bränning,
- Skapa och kvarlämna död ved i lövskog,
- Plantera eller så in för området lämpliga hotade och sällsynta arter, som är kopplade till områdets biotoper,
- Gynna i området förekommande habitatlistad, rödlistad eller sällsynt art,
- Ta bort eventuellt främmande arter.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Figur 2 Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Skala 1:10 000.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Västra Vram
Kommun:	Kristianstad
Natura 2000-ID:	SE0420310
SKO-ID1	1139633
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörda fastigheter:	Knopparp 5:3
Markägarkategori:	Enskild
Läge:	Cirka 16,5 km sydväst om Kristianstad
Koordinat centralpunkt	E: 434000 N: 6200200, SWEREF 99 TM
Huvudavrinningsområde:	Helge å
Vattenförekomst:	Vramsån, WA98622642
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggningar:	Finns i akten
Areal:	7,8 hektar (varav limniskt 0,5 hektar)
Förvaltare:	Länsstyrelsen

2.1.1 Information om Natura 2000

Cirka 0,5 hektar av ån (mindre vattendrag 3260) ingår i Natura 2000 området Vramsån som omfattar 242.2 hektar.

Natura 2000 är Europeiska unionens nätverk av skyddade områden i Europa. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av EU-kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

[1] ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Bevarandeplan till Natura 2000-området togs fram 2011. En reviderad bevarandeplan är under framtagning år 2026. Dessa har beaktats i samband med skötselplanearbetet. Skötselplanen och bevarandeplanen överensstämmer med varandra. För specifika Natura 2000 uppgifter hänvisas till bevarandeplanen dnr 511-38554-2025.

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Området ligger cirka 16,5 kilometer sydväst om Kristianstad. Området utgörs av Vramsån och närliggande mark. Kringliggande marker utgörs främst av åkermark. Berggrunden utgörs av kalksten. Jordarterna utgörs bitvis närmast Vramsån av svämsediment av sand, övriga delar av postglacial sand.

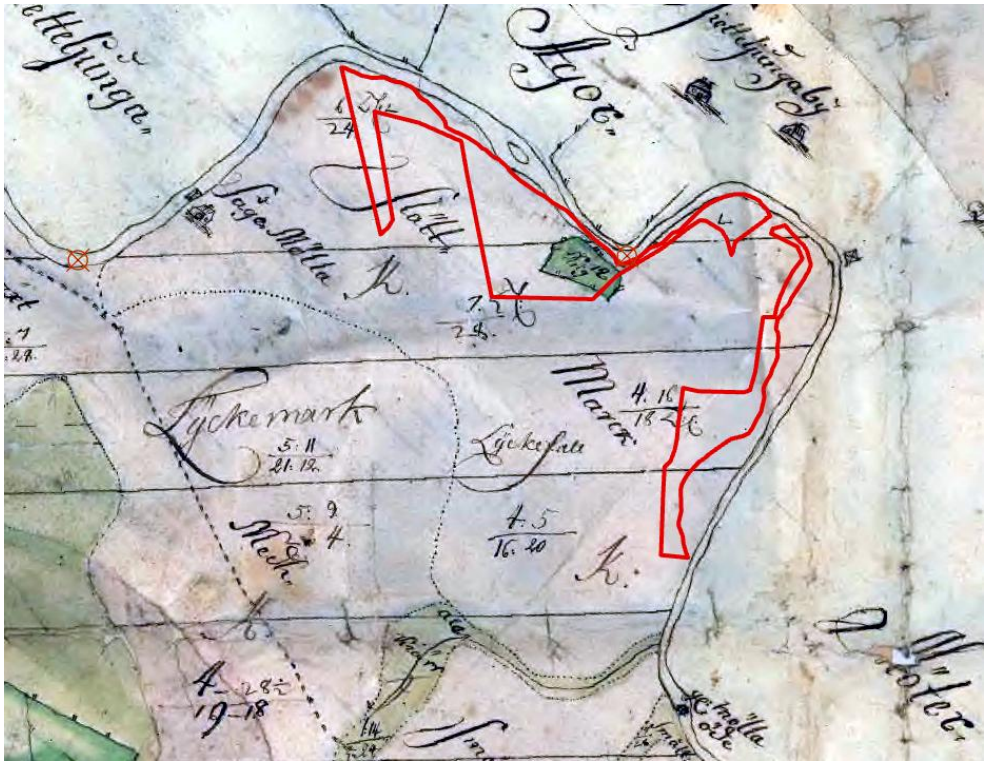
Området utgörs utöver av Vramsån till stora delar av betesmark med bete ner i ån. Delar av området består av en trädklädd betesmark medan andra delar består av en öppen betesmark. I den östra delen av området har betet upphört och området håller på att återgå till skogsmark.

2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning

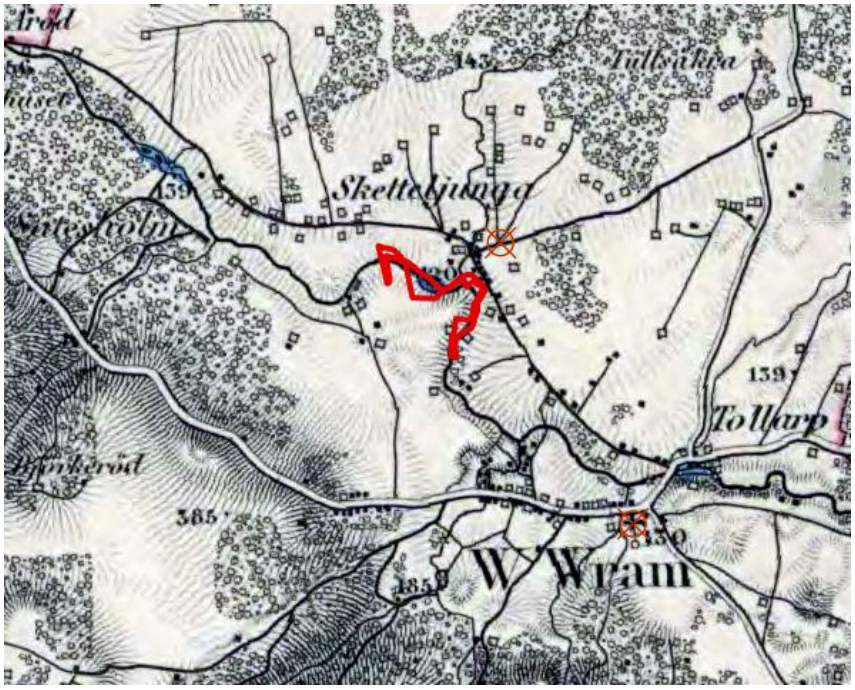
Området har nyttjats av människan under lång tid, både som ängsmark, betesmark och åkermark. På rekognoseringskartan från år 1865 verkar fuktängen nyttjats som damm till vattenkraftsdriven fabrik nedströms. Denna damm fanns ej på laga skifteskartan år 1856 eller på häradsekonomiska kartan år 1926–34 Det finns inga registrerade fornlämningar inom området. Här finns dock två stensträngar som är utlagd tvärsöver fuktängen, den tidigare dammen. Möjligen har de anlagts för att underlätta passage.

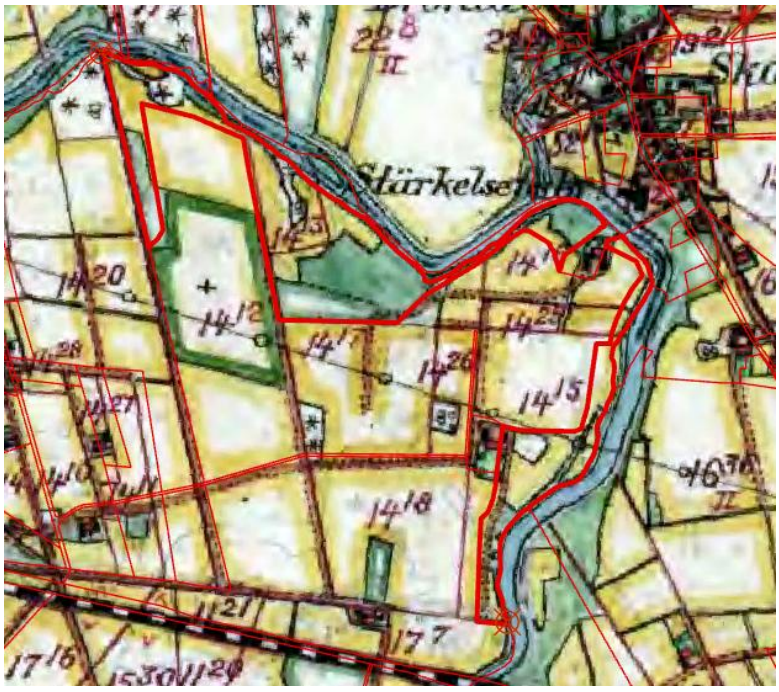
Figur 3 Stenrad ute i svämplanet

Figur 4 Geometrisk avmätning från år 1740. Området beskrivs som öppet. Det gröna området utgör en inhägnad ängsmark.

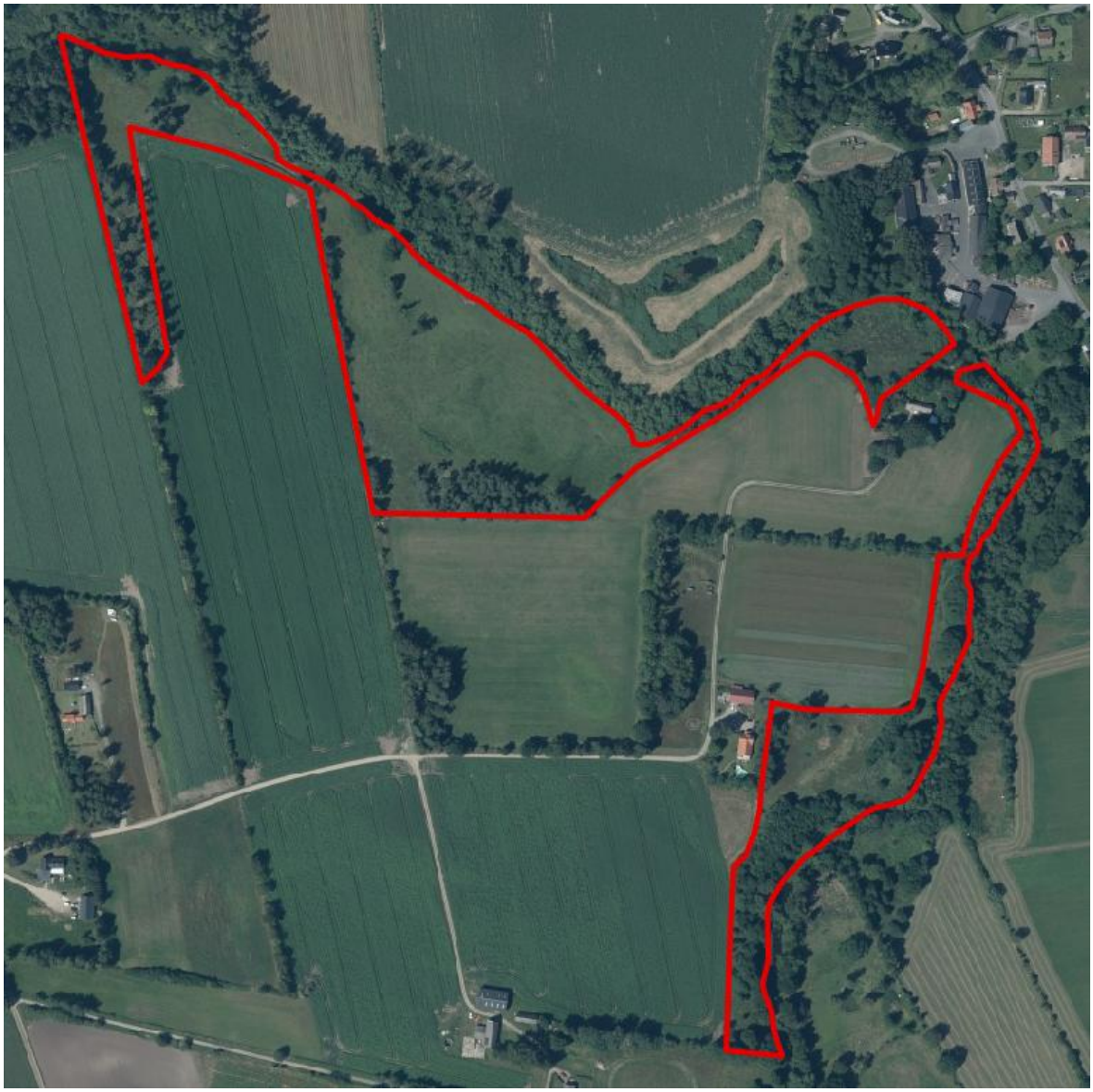
Figur 5 Generalstabskartan år 1865. En damm som omfattar svämplanet har dämts upp. Troligen för vattenkraft åt stärkelsefabriken eller sågverket strax nedströms. Eller så har lantmätaren besökt området vid tillfälle för högvatten.

Figur 6 Häradsekonomiska kartan från år 1934. Dammen som syntes på generalstabskartan finns inte längre i stället nyttjas området för ängsbruk. Dagens trädklädda betesmark nyttjas som betesmark medan övrig mark nyttjas främst som åkermark

Figur 7 Flygfoto från år 1947. Området är i det närmaste trädlöst.

Figur 8 Ortofoto från år 2025. Träd har vuxit upp kring ån, vilket är bra för åns välmående.

2.2.3 Biologi och naturvärden

Vramsån är av Europas finaste lokaler med stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla (EN) och tjockskalig målarmussla (EN), som påträffats i direkt närhet till området. Bottenfaunan är synnerligen artrik med ett stort antal sällsynta arter. Ån omfattas inom området ej av något känt markavvattningsföretag. Bottnen är sandig, med sten som dragits till å kanten. Spår av utter har setts år 2025. Salix sp. breder ut sig över större delen av ån vilket skapat ett virrvarr av grenar för fisk och vattenlevande djur att vistas kring. Kungsfiskare (NT) födosöker i området. I anslutning till ån finns ett svämplan bestående av en betad fuktäng, som efter återaktivering skulle kunna höja naturvärdena ytterligare i området. Rastande änder och vadare nyttjar svämplanet vid högvatten.

Naturtyperna inom området består bland annat av mindre vattendrag (3260), svämlövskog (9750), trädklädd betesmark (9070), artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270), fuktängar (6410) och öppen kultiverad betesmark (6911). Artantalet av träd och buskar är högt för att utgöra ett så pass litet område varav flera blommande arter som sälg, fågelbär, slån och rosor. Floran är påverkad av gödsling men bitvis fin med arter som ängsbräsma (rikligt) gökblomster, mandelblom, gulmåra, aklejruta och gul svärdslilja.

Fågellivet i området utgörs bland annat av stare (VU), kungsfiskare (NT), kricka (NT), ägretthäger (NT), gulsparv (NT) och trädlärka. Träd finns i området som skulle vara lämpliga för uppsättning av boplattform för större rovfågel. Röd glada födosöker dagligen över området. I området flyger bland annat blå jungfruslända.

2.2.4 Friluftsliv

Området ligger otillgängligt till och är omgärdat av åkermark. Det finns ingen led till området. Områdets fauna medför att området ej är lämpligt för friluftsliv, särskilt inte under häckningsperioden. Länsstyrelsen har inte för avsikt att göra området mer tillgängligt.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering.
- Avverkning av grova träd, betesmarkspräglade träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden.
- Dikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena på ett för naturvården negativt sätt.
- Brist på vatten i ån.
- Försämrad vattenkvalitet orsakad av antropogena, diffusa källor – försurning, miljögifter (inklusive metaller) och eutrofiering (övergödning).
- Brist på betesdjur, brist på betesplanering med fållindelning eller för hårt betestryck.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Kvävenedfall påskyndar igenväxningen och kan påverka artsammansättningen i områdets naturtyper.
- Störningar kopplade till klimatförändringarna som t.ex. omfattande sommartorka, förändrat stormmönster med följd att träd faller i förtid.
- Införsel och spridning av invasiva och främmande arter.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller har potential att bli ett problem om de införs.

3. Övergripande mål och åtgärder

3.1 Övergripande mål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.
Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.1.1 Generella skötselåtgärder

- Hävd av betesmark genom bete med nötkreatur eller häst.
- Återskapa om möjligt en ännu mer naturlig hydrologi.
- Vidta åtgärder för att stärka hotade arter.

3.2 Konsekvenser av klimatförändringar

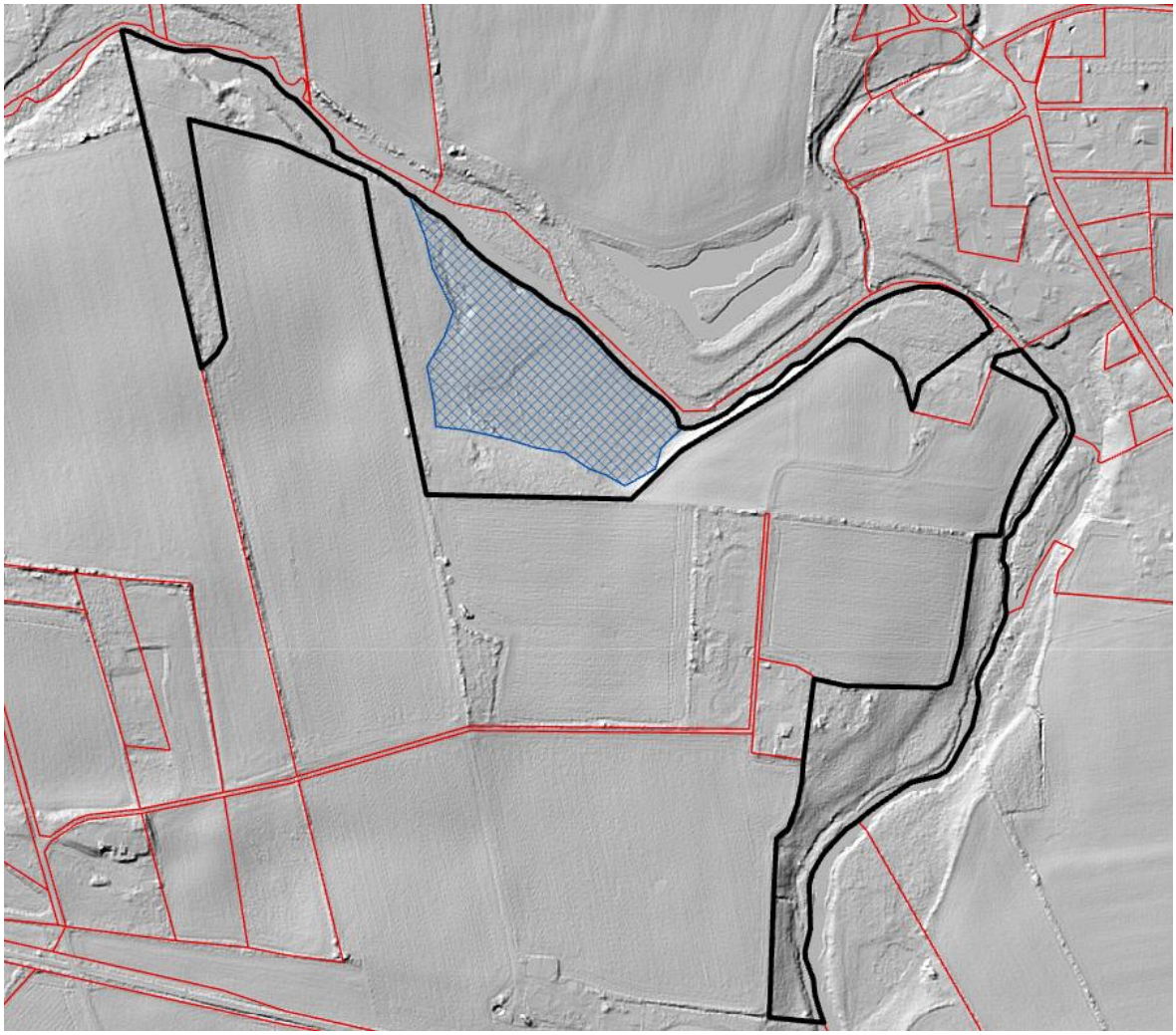
Vegetationszonerna kommer att flytta sig norrut i en takt som många arter inte hinner med i. Den prognostiserade ökade nederbördsmängden (15%) framför allt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen sumpskogarna och fuktängen i området. De befarade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling, särskilt för lövsumpskogen och fuktängen. Torrare partier av betesmarkerna kan sommartid komma att förtorka med förlust av arter som följd. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet vilka kan slå ut den inhemska floran och faunan.

Exempel på skötsel- eller restaureringsåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Återvätning av delar av området.
- Bevarande av skog, medförande att cirka 300 m^3 (år 2025) trämassa kan fortsätta att binda in koldioxid.
- Förflyttning av arter.
- Bekämpande av främmande och invasiva arter.

3.3 Hydrologisk restaurering

I naturreservatet finns ett större svämplan som skulle kunna återaktiveras i en högre omfattning än vad fallet är idag, se nedan. Detta för att jämna ut högflödessituationer och hålla kvar mer vatten i landskapet till nytta för djurlivet. Innan så sker måste utredning ske huruvida detta påverkar mark som ligger utanför naturreservatet. Åtgärderna får inte negativt påverka mark som ligger utanför naturreservatet. Vramsån omfattas inte på sträckan av något känt markavvattningsföretag. Naturreservatet påverkar varken markavvattningsföretagets rättigheter eller skyldigheter.

Figur 9 Svämplanet markerat med blått

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturreservatet har delats in i 4 olika skötselområden,

- Skötselområde 1 – Öppen betesmark
- Skötselområde 2 – Trädklädd betesmark
- Skötselområde 3 – Lövskog
- Skötselområde 4 – Å

4.1 Skötselområde Öppen betesmark, cirka 4 hektar

4.1.1 Beskrivning:

Öppet tidvis översvämmat svämplan som jämte Vramsån utgör grunden för naturreservatet, då ån är i behov av ytterligare välfungerande svämplan. Åtgärder bör, efter utredning, vidtas för att hydrologiskt ytterligare förbättra denna funktion. Det förekommer en lägre vall mot delar av svämplanet som kan behöva tas bort. I området finns rester av tidigare meanderbågar. Skötselområdet får minska till förmån för skötselområde Å. Hela ytan är gräsbevuxen med starr, rikligt med ängsbräsma och med inslag av gökblomster, gul svärdslilja, kabbeleka samt aklejruta. Området betas årligen med nötkreatur. Fågellivet utgörs bland annat av tofsvipa (VU), enkelbeckasin och gulärla samt olika rastande vadare. Vid översvämningar födosöker bland annat kricka (VU) och ägretthäger (NT) här. Två bredare stensträngar (troliga kulturlämningar) går över svämplanet och den bredare kan vara en rest av en passage över ån. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är fuktängar (6410). Övrig öppen betesmark har klassats som öppen kultiverad betesmark (6911).

Figur 10 Svämplanet från sydöst

Figur 11 Svämplanet med Vramsån till höger

Figur 12 Rest av meanderbåge

4.1.2 Bevarandemål:

- Området ska fungera som svämplan för Vramsån. Denna funktion är överordnat andra bevarandemål nedan.
- Området ska i princip hållas fritt från träd och buskar.
- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.
- Fortsatt betesdrift med nötkreatur eller häst. Vegetationen ska generellt sett domineras av hävdgynnade arter. De hävdgynnade arterna ska ges möjlighet att blomma och sprida frön.

Bevarandemålet är ej uppnått, pga svämplanets bristande konnektivitet med Vramsån.

4.1.3 Restaureringsåtgärder:

- - Utreda hur svämplanet ska få bättre konnektivitet med Vramsån och genomföra dessa åtgärder.

4.1.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske. Avverkning och uttransport ska ske under månaderna augusti-februari för att minska störningen på fågellivet.
- Helst bete med nöt och/eller hästar. Djur som används för hävd av området och som avmaskats bör ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Vårbränning får ske vid behov.

4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 0,8 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Två områden som består av trädklädd betesmark. Det större området i väster har en lång kontinuitet som betesmark. Trädfloran är rik med vårtbjörk, fågelbär, hassel, avenbok, ek och rönn. Här finns träd som är lämpliga att bära upp anlagda bon för stor rovfågel. Fältskiktet är väl avbetat. Här finns arter som mindre blåklocka, gulmåra, mandelblom och åkervädd. Fågellivet utgörs bland annat av stare (VU), gulsparv (NT), grönfink (VU), björktrast (NV) och svartvit flugsnappare (som tidigare var rödlistad som NT). Livsmiljötypen enligt Natura 2000 är trädklädd betesmark (9070). I öster finns ett mindre område bestående av planterad tall. I detta område ska tallen till största del avverkas så att enbart ett -tal mer vidkroniga tallar kvarstår. Detta delområde sambetas med skötselområde ”Öppen betesmark”. Detta delområde utgörs ej av någon livsmiljötyp enligt Natura 2000.

Figur 13 Den trädklädda betesmarken från öster

Figur 14 Den trädklädda betesmarken

Figur 15 Restaureringsmarken

4.2.2 Bevarandemål:

- Välhävdade betesmarker med gamla solitära träd av främst tall, ek, fågelbär, apel och hassel samt efterträdare till dessa.
- En sammanhängande gräs- och örtvegetation bör förekomma i hela området.
- Täckningsgraden av träd och buskar bör ligga kring 30%.
- Träd grövre än 50 cm i brösthöjd får ej fällas. Om det dock skulle visa sig vara nödvändigt att ta ner grova träd (överstigande 40 cm i brösthöjd) så ska stubbe lämnas i den höjd att risken kopplad till anledningen till fällningen undanröjs, men att kvarvarande stubbe är så hög som möjligt.
- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Möjliggöra årlig häckning av stor rovfågel, stare (VU) och svartvit flugsnappare.

Bevarademålet är ej uppnått, på grund av mängden träd.

4.2.3 Restaureringsåtgärder

- Avverkning av tallarna, med undantag av de 15 mest naturvårdsintressanta (knotiga) träden. Markägaren äger rätt att göra detta enligt undantag från föreskrifter. Volymen uppgår till cirka 70 m^3 sk (år 2025). Markägaren äger rätten till virket. Avverkning ska ske senast 2030-12-31. Om avverkning inte sker före utsatt tid får länsstyrelsen låta avverka träden, eventuellt rotnetto utgår då till markägaren. När åtgärderna är slutförda upphör undantaget att gälla.
- Tillse att nyetablering av tall, ek, fågelbär och apel kan ske.
- Inplantering av slåttergubbe (VU). Minst 20 plantor.
- Anläggande av boplattform för stor rovfågel och uppsättning av minst 5 starholkar och minst 1 holk för svartvit flugsnappare.

4.2.4 Skötselåtgärder:

- Bete helst med nöt, häst eller get. Djur som används för hävd av området och som avmaskats bör ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Fortlöpande röjning av igenväxningsvegetation, som får utköras ur naturreservatet. Vårbränning får ske.
- Kontinuerlig röjning kring spärrgreniga träd.
- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske under månaderna september- mars så att bevarandemålet kan innehållas. Mindre

mängder material får eldas upp på områden som har trivial flora. Stammar överstigande 30 cm i diameter i brösthöjd ska i första hand få ligga kvar i betesmarken, men bör ej överskrida 10 stammar per hektar. Länsstyrelsen ansvarar för stämpling av träd som ej är att klassa som igenväxningsvegetation. Om grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) är föremål för nedtagning ska de i första hand kronreduceras eller ställas som högstubbe. Åtgärderna ska ske under månaderna september-mars.

- Betesfredning i syfte att gynna inkommande örter och deras framtida blomning och frösättning ska ske, rekommendationen är att betesfredning sker vart tredje år efter att röjgödslingseffekten klingat av. För att påskynda denna process får växter lämpliga för biotopen aktivt inplanteras.
- Underhåll av anlagd boplattform och uppsatta holkar. En holk har en ungefärlig livslängd på fem till 10 år.

4.3 Skötselområde Lövskog cirka 2,3 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Lövskog främst bestående av lövsumpskog av vide och klibbal i anslutning till Vramsån. Lövskogen förser både ån med välbehövlig skugga och nedfallande löv och trädrester ger mat och skyddande miljöer för akvatiska djur i ån. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är svämlövskog 9750 (tidigare 91E0), som är en prioriterad livsmiljötyp och icke-natura skog, triviallövskog med ädellövinslag (9908). På mer höglänta områden förekommer ek och björk med inslag av bland annat fågelbär. Ett idag öppet område på cirka 0,7 hektar i sydöst (med en historik av åker) är under igenväxning sedan betesdriften upphört för några år sedan. Lämpligast får detta område växa igen för att övergå till lövskog.

4.3.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad lövskog i anslutning till Vramsån.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Möjliggöra årlig häckning av kungsfiskare (NT).

Bevarandemålet är till stora delar uppnått, med undantag av att boplats för kungsfiskare bör iordningsställas.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Iordningsställa minst en lämplig boplats för kungsfiskare.
- Prioritera ek och andra lövträd än björk under igenväxningsfasen av mer högländ mark.

4.3.4 Skötselåtgärder:

- Röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Avverkning av eventuellt inkomna granar, vilken ska lämnas som död ved.
- Tillse att anlagd boplats för kungsfiskare underhålls.

4.4 Skötselområde Å, cirka 0,5 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Området gränsar till Vramsån på en total sträcka av cirka 1,4 kilometer. Enligt fastighetskartan utgör Vramsån en oregistrerad samfällighet sträckan uppströms Skättiljunga. Medan halva ån nedströms Skättiljunga ingår i naturreservatet. Vramsån är en av Europas finaste lokaler för stormusslor (7 arter) däribland flodpärlmussla (EN) och tjockskalig målarmussla (EN). I Vramsån finns bland annat grönling, öring, elritsa, sandkrypare, bäcknejonöga och flodnejonöga. I området finns tjockskalig målarmussla och utterspår påträffades år 2025. Ån har till större delen inom naturreservatet en svagt strömmande sträcka, men även lugnare partier. Åns botten består av grus och sandlager. Livsmiljötyp enligt Natura 2000 är mindre vattendrag (3260). Det förekommer inget känt dikningsföretag inom området.

Figur 16 Vramsån

Figur 17 Vramsån

4.4.2 Bevarandemål:

- Vramsån ska behålla och återfå en hög grad av naturlighet.
- Främmande arter ska ej förekomma inom skötselområdet. Gällande förekomsten av signalkräfta ska nationella ställningstagande för vad som gäller arten följas.
- Bibehålla och förbättra livsmöjligheterna för musslor.

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av att ytterligare restaurering av ån bör ske.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Utreda hur svämplanet ska få bättre konnektivitet med Vramsån och genomföra dessa åtgärder. Samma utredning som för skötselområde Öppna betesmarker.

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov får utsättning av musslor ske.
- Om i vattendraget nedfallna träd påverkar mark utanför naturreservatet negativt ska dessa träd i första hand placeras längs med strömriktningen och i andra hand plockas upp ur vattendraget.

5 Friluftsliv

Området ligger otillgängligt till och är omgärdat av åkermark. Det finns ingen led till området. Områdets fauna medför att området ej är lämpligt för friluftsliv, särskilt inte under häckningsperioden. Länsstyrelsen har inte för avsikt att göra området mer tillgängligt.

6 Jakt och fiske

Vildsvin har inte etablerat sig i någon större omfattning i området. Föreskrift finns mot förbud att utfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade odlingsmark och ge ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att fältskiktet kan ta stor skada vid onormalt höga viltstammar. För att begränsa förekomsten av vilt har undantag från föreskrifterna A2 och C7 inskrivits vilka gäller utplacering av maximalt två jakttorn. Vidare finns undantag från föreskrifterna C3 och C8 att de ej gäller för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.

7 Utmärkning av naturreservatets gränser

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen i naturreservatet. Eftersom varken parkeringsplats eller några leder kommer att anläggas kommer antalet besökare sannolikt vara mycket få, varför behovet av tillsyn kommer vara mycket lågt.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder. Dokumentation ska ske när anläggningar rustas upp eller nyanläggs.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

9.3 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, till exempel miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Genomförande av åtgärder för att nå skötselområdenas mål	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	1	Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.
Bete med nöt eller häst	Årligen	Öppen- och Trädklädd betesmark	Markägaren eller arrendator	1	-
Fällning av träd eller skapande av död ved	Vid behov	Öppen- och Trädklädd betesmark Lövskog	Förvaltaren	3	Åtgärderna görs motor-manuellt
Röjning av igenväxningsvegetation i betesmark, inklusive putsning	Löpande	Öppen- och Trädklädd betesmark	Den som inhämtar miljöstöd	1	-
Avverkning av tall inom restaureringsmarken	Senast 2030-12-31	Trädklädd betesmark - restaurering	Markägaren	1	De 15 mest naturvårdsintressanta (knotiga) träden ska vara kvar
Plantering av ek, fågelbär och apel	Vid behov	Trädklädd betesmark - restaurering	Förvaltaren	3	När tallen tagits ner
Inplantering av slåttergubbe	Snarast	Trädklädd betesmark	Förvaltaren	3	20-tal plantor
Utreda hur svämplanet ska få bättre konnektivitet med Vramsån	Snarast	Å och Öppen betesmark	Länsstyrelsen	1	-
Efter utredning genomföra så att svämplanet får bättre konnektivitet med Vramsån	Om möjligt	Å och Öppen betesmark	Förvaltaren	1	-
Tillse att nedfallna träd inte dämmer ån så skada uppstår utanför naturreservatet	Vid behov	Å	Förvaltaren	1–3	Beroende på hur akut åtgärden är
Borttagande av invasiva och eller främmande arter	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	2	-

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling	Vid behov	Hela naturreservatet	Förvaltaren	3	-
Revidering av skötselplan	Vid behov	-	Länsstyrelsen	3	Vid behov
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Efter anvisningar från Naturvårdsverket	-	Förvaltaren	3	-
Tillsyn av naturreservatet	Löpande	-	Länsstyrelsen	3	Låg prioriterat område då anläggningar för friluftslivet ej ska uppföras

Anläggningar

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Utmärkning av naturreservatets gränser	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Förvaltaren	1	Översyn vart 10:e år
Underhåll av befintliga stängsel	Löpande	Öppen- och Trädklädd betesmark	Markägaren	1	-
Anordnande med vatten till betesdjur	Vid behov	-	Markägaren eller arrendatorn	1	-
Anläggande av boplattform, starholkar, svartvitflugsnappareholk och kungsfiskarebo	Snarast	Trädklädd betesmark och Lövskog	Förvaltaren	3	1 boplattform 1 boplats (kungsfiskare) 5 starholkar 1 svartvit flugsnappare

11 Rödlistade arter

Tabell 2. Förekomst av rödlistade arter inom naturreservatet

- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2025)
- arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige
- arter (övriga EU) som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 4 omfattas av ett generellt artskydd

Tabell över rödlistade arter/ Organismgrupp	**Artnamn**	**Vetenskapligt namn**	**Hotkategori/ Annan fakta**
Blötdjur	Tjockskalig målarmussla	*Unio crassus*	EN
Fåglar	Stare	*Sturnus vulgaris*	VU
Fåglar	Grönfink	*Chloris chloris*	VU
Fåglar	Tofsvipa	*Vanellus vanellus*	VU
Fåglar	Kricka	*Anas crecca*	NT
Fåglar	Kungsfiskare	*Alcedo atthis*	NT
Fåglar	Ägretthäger	*Ardea alba*	NT
Fåglar	Gulsparv	*Emberiza citrinella*	NT
Fåglar	Björktrast	*Turdus pilaris*	NT

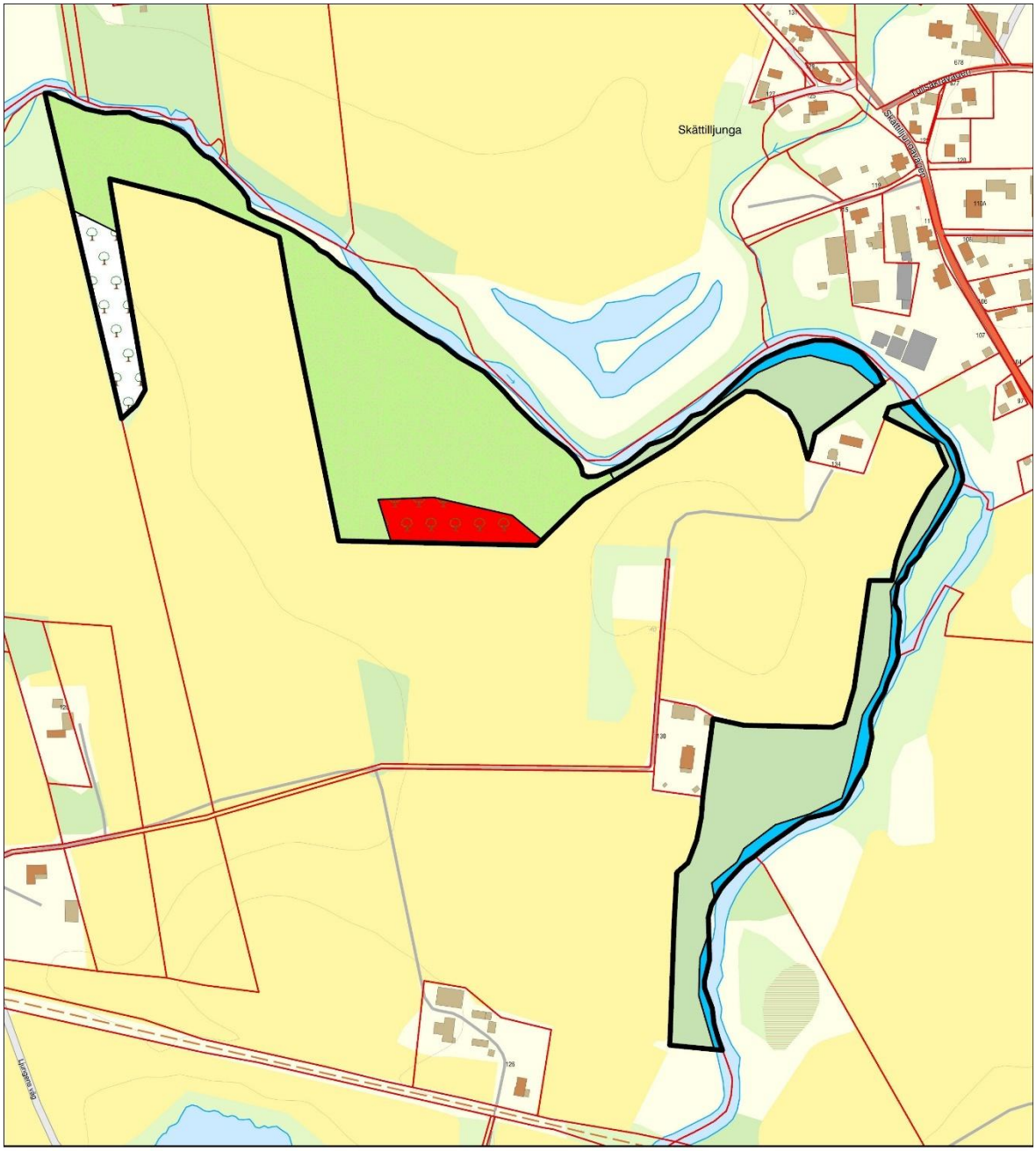
12 Källor

- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad www.artfakta.se
- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Grön infrastruktur i Skåne – nulägesbeskrivning 2020, Länsstyrelsen Skåne
- Naturvärdesöversikt - regionalt värdefulla områden för biologisk mångfald, Länsstyrelsen Skåne 2022,
- Kristianstads kommuns Naturvårdsprogram 2016–2020.
- Värdeutlåtande Fastighetsekonomi, Åke Ragnar Eriksson AB 2025

12.1 Kartor

- Geometrisk avmätning 1740, 11-vvr-4, Lantmäterimyndigheternas arkiv
- Generalstabskartan 1865, Lund 5–1, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926–34 Tollarp 3–67, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga A. Skötselområdeskarta

Bilaga A, Skötselområden

Naturreservat

Skötselområden

- Öppen betesmark
- Trädklädd betesmark varav restaurering
- Lövskog
- Å

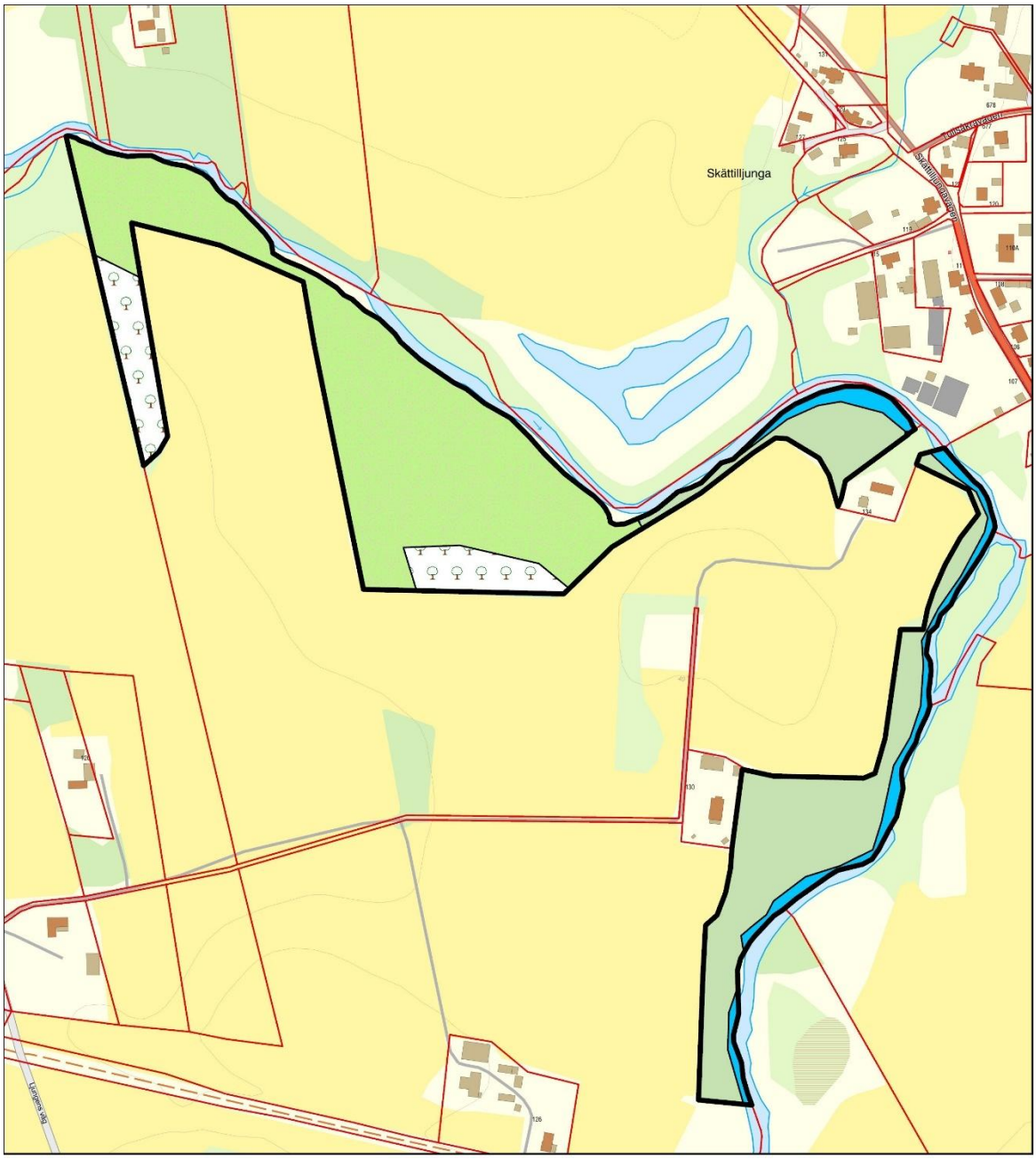
N

0 75 150 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10659-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B. Målbild

Bilaga B, Målbild

Naturreservat

Skötselområden

Öppen betesmark

Trädklädd betesmark

Lövskog

Å

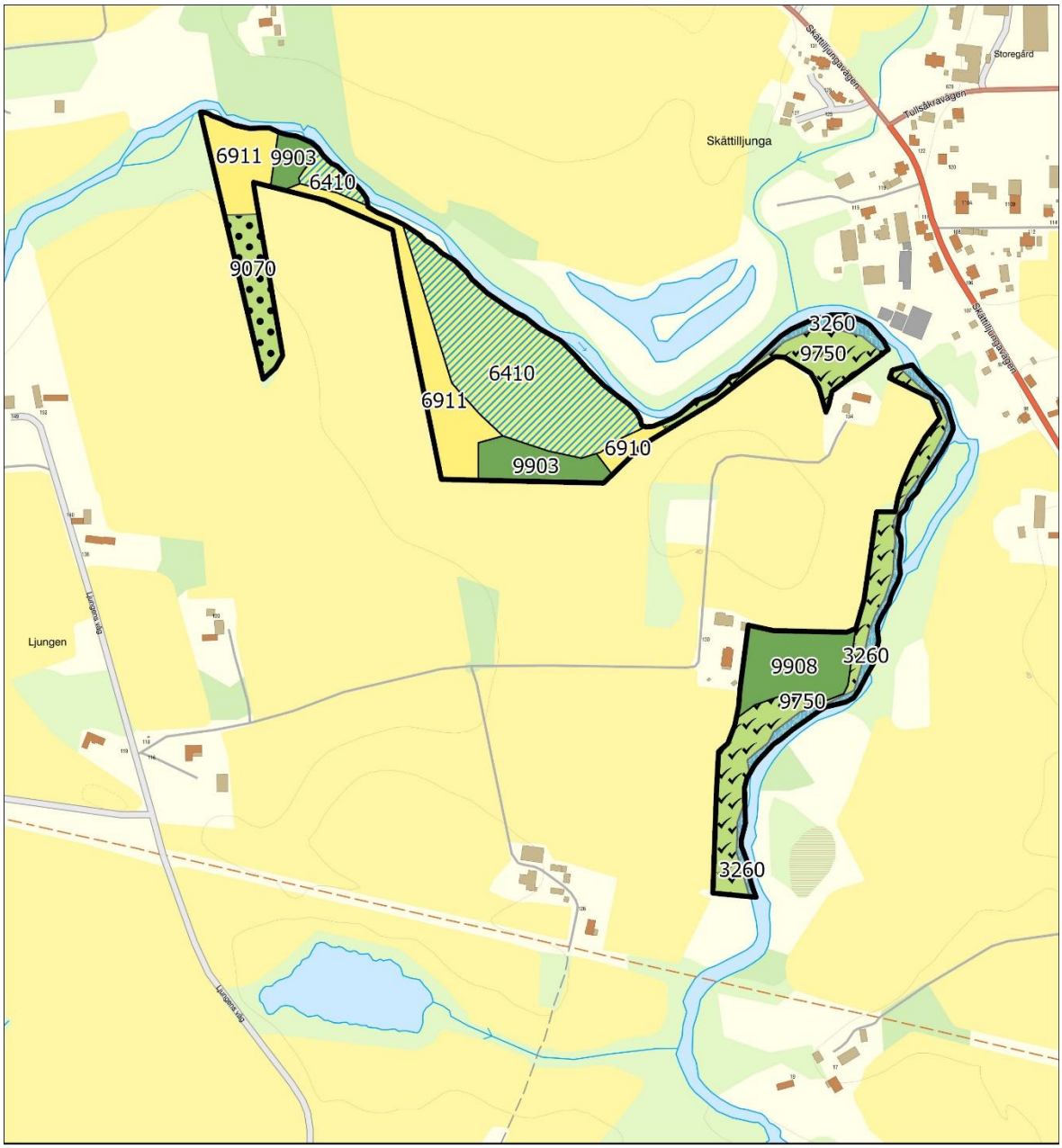
N

0 75 150 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10659-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C. Livsmiljötypskarta

Livsmiljötypskarta

N

Naturreservat

Livsmiljötyper (olika färgskalor)

Övrig mark (icke-livsmiljötyp)

0 125 250 500 Meter

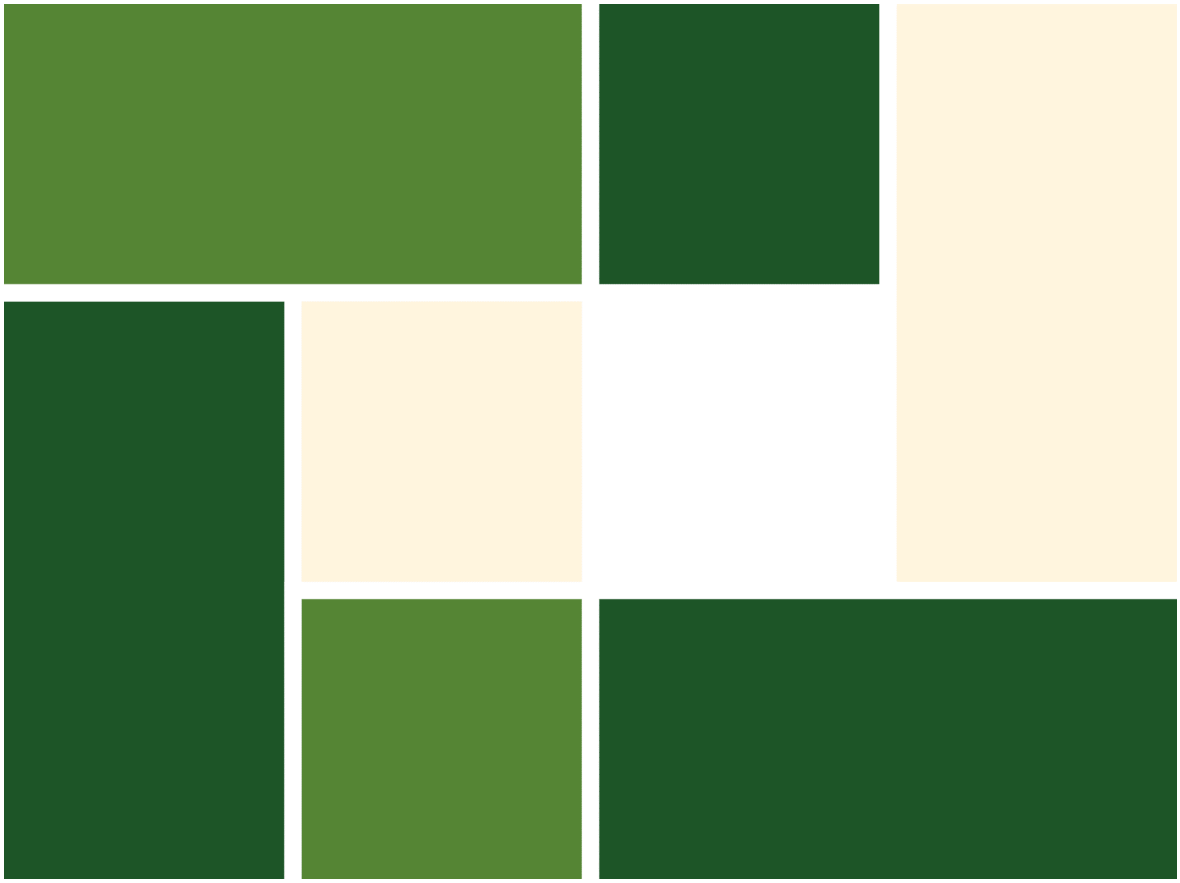
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 10659-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet Västra Vram omfattar delar av Vramsån och marker intill. Det finns ingen parkeringsplats eller leder i området.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer
10659–2026
Dossier
1290–280

Bilaga 5. Inkomna yttranden och bemötande

Tillhör beslut den 2 november 2026 om bildande av naturreservatet Västra Vram i Kristianstads kommun.

Trafikverket: ärendet berör vägarna 1990/1997 för vilka Trafikverket är väghållare. Naturreservatet angränsar inte till och korsar inte statligt vägområde.
Trafikverket bedömer därför att föreskrifterna inte påverkar det statliga vägområdet eller Trafikverkets underhåll av statlig väg.
Trafikverket har inga synpunkter i ärendet.

Länsstyrelsen: drift och underhåll av väg och vägområde kan fortgå precis som tidigare.

Skanova (Telia Company) AB: har inget att erinra mot förslaget. Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat förslag.

SGU: avstår från att yttra sig.

E.ON: tillstyrker förslag till beslut om naturreservat under förutsättning att nedanstående yrkanden om ändringar i föreskrifter införs, i annat fall motsätter sig E.ON förslaget till beslut.

Yrkanden

Att det i undantagen från föreskrifter framgår att:
- Normalt underhåll omfattas av akut och skogligt underhåll
- Det ska framgå i föreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas
- Det dispens ska meddelas om träd som är farliga för elledning växt upp och behöver tas ned
- Drönare är tillåtet vid ledning vid besiktning
-- Det ska inte ska utgöra något hinder för att kunna ersätta befintligt luftledning med markförlagd kabel.

Bakgrund till yrkande

Inom det föreslagna naturreservatsområdet har E.ON lokalnät som består av en
lågspänningsluftledning se bifogad karta.

Kraftledningen omfattas även av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter, ELSÄK-FS 2022:1. Starkströmsföreskrifterna reglerar bland annat ledningskonstruktion, höjd över mark, avstånd från ledning till byggnad, brännbart upplag, parkeringsplatser, tillfartsvägar med flera verksamheter. För luftledningens bibehållande måste vi kunna utföra kontroll och skötseln enligt ELSÄK-FS 2008:3 inklusive ändringar i ELSÄK-FS 2010:3.

Underhåll/Röjning och reparation

För att säkerställa ellagens krav på säkra, tillförlitliga och effektiva elleveranser (3 kap. 1 § ellagen) måste E.ONs underhåll av elledningar även fortsättningsvis kunna genomföras och bedrivas på ett rationellt och kostnadseffektivt sätt. Bestämmelserna i naturreservatsföreskrifterna får inte utgöra hinder för vårt framtida, planerade och regelbundna skogliga underhåll av ledningsgatan, vilket t.ex. omfattar röjning och fällning av farliga kantträd. E.ON måste kunna utföra ett normalt skogligt underhåll inom en skogsgata på 4–6 meter för en 0,4 kV luftledning. Underhållet kan ske att därutöver ta bort enstaka, för ledningen, farliga träd utanför skogsgatan, se även vår hemsida eon.se/rojning Vid kabel- och linjefel eller andra typer av fel är det nödvändigt att få reparera ledningen. För att kunna utföra nödvändig drift och nödvändigt underhåll samt reparation av ledningarna är det en förutsättning att motordrivna maskiner kan framföras i samt till och från ledningsgatan och ledningsstråket. Detta innebär att schaktning/grävning måste få utföras där reparation och underhåll krävs. Om det i naturskyddet ska ingå att kvarlämna fällda träd kan E.ON göra det under förutsättning att E.ON inte hålls ansvariga för skogsskyddet. Med hänsyn till det ovan framförda är det viktigt att det tydligt framgår av föreskrifternas undantag att körning men även parkering får ske för underhåll av ledningarna. Det är bra att det framgår av föreskrifterna att naturreservatet inte ska utgöra hinder för underhåll/ombyggnad/reinvestering. Det bör dock vara tydligt att även akut felavhjälpning som oftast innebär att man måste gräva är lovligt, se mer nedan.

Anslutningsplikt

Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av området, bör det framgå i reservatföreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas. När en begäran om utökning av elnätet görs har E.ON har anslutningsplikt och kan inte neka en anslutning till elnätet.

Allmänna upplysningar

Vägar/GC-banor

Med anledning av elsäkerheten ska nätägaren kontaktas om en förändring av marknivån under eller bredvid kraftledningarna skulle ske. Detta gäller även när anläggningar såsom vägar, gång och cykelbanor, etc ska anläggas. Om vägar kommer att spärras av med exempelvis bommar måste E.ON få tillgång till nycklar eller koder så att passage för drift och underhåll av ledningen kan ske.

Avverkning

För arbete under och bredvid kraftledningar gäller särskilda bestämmelser och både Elsäkerhetsverket starkströmsföreskrifter och Arbetsmiljöverkets föreskrifter måste iakttas. För att veta vad som gäller och kunna arbeta säkert, gå gärna in på länken till Elsäkerhets- och Arbetsmiljöverkets handbok "Arbete vid risk för elektrisk fara" https://www.elsakerhetsverket.se/om-oss/publikationer/handbocker/arbete-vid-risk-for-elektriskfara/

Ledningsbevakning ska beställas vid arbete i närheten av strömförande ledning. Detta beställs via E.ONs kundservice 0771-34 34 75, se även bifogat dokument ”Arbete nära friledning”. Se även vår hemsida Fälla träd - Så utför du arbetet säkert - https://www.eon.se/rojning

Jakttorn/Vindskydd

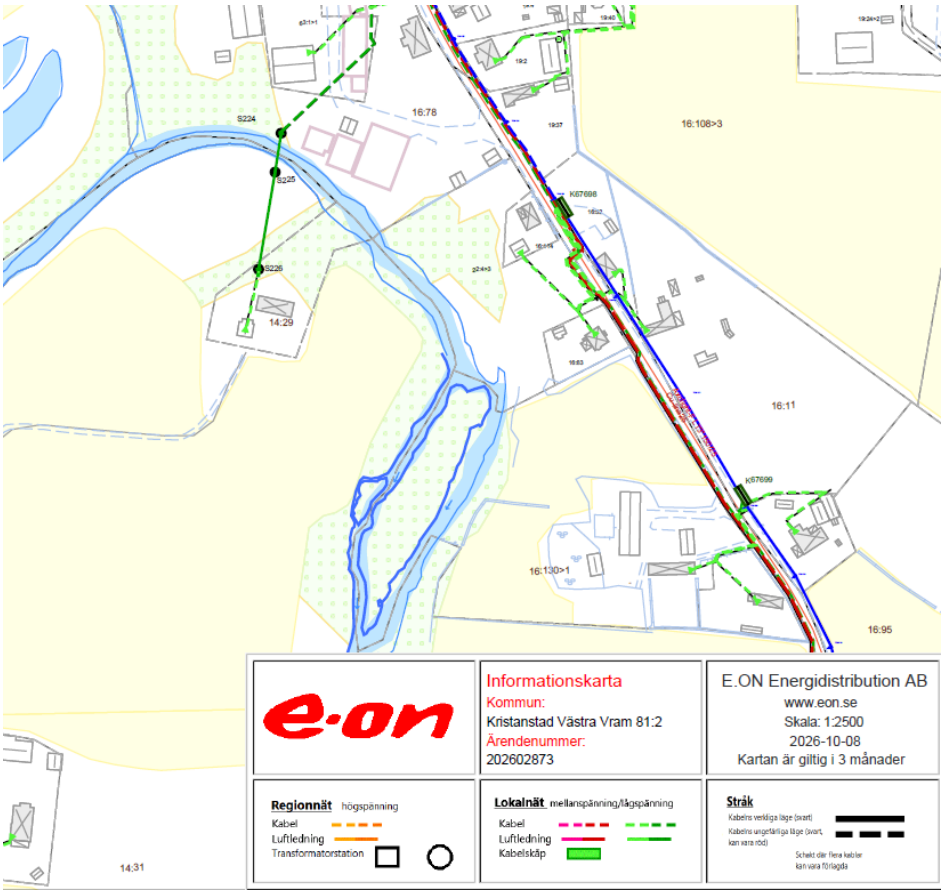
Byggnader, fågeltorn eller liknande får inte utan ledningshavarens medgivande uppföras på närmare avstånd än 2,5 meter från ledningens yttersta faslina

Stängsel/Staket

Om viltstängsel ska monteras ska fastighetsägaren alltid kontakta E.ON inför uppförande i närheten av kraftledningarna. Detta för att få uppgifter om vilka särskilda skyddsåtgärder som eventuellt erfordras.

Övrigt

E.ON förutsätter att hänsyn tas till ovanstående synpunkter samt att vi i fortsättningen kan sköta om våra anläggningar enligt gällande föreskrifter och standarder.

Länsstyrelsen: Länsstyrelsen har lagt till undantag från föreskrifter gällande borttagning eller nedgrävning av befintliga luftledningar i ledningsgatan. Drift och underhåll av ledningar och anläggningar får ske i fortsättningen precis som det tidigare har skett, vilket tillåter motordrivna maskiner i ledningsstråket samt att på befintliga vägar nyttja er rätt att ta väg till ledningsstråk och parkering. Nyanslutningar till befintligt elnät är en dispenspliktig verksamhet, då nyanslutningen kan innebära grävning eller annan åtgärd i inom naturreservatet. Det borde finnas goda möjligheter att ansluta nya abonnenter längs med ledningen utanför naturreservatet, då det utgör en begränsad geografisk yta.

Lunds botaniska förening: tycker att texten är välskriven och har inget att erinra mot förslaget att bilda naturreservatet, även om de botaniska värdena är begränsade. De föreslagna åtgärderna bör ha goda förutsättningar att bevara den biologiska mångfalden på såväl kort som lång sikt. Det vore bra med lite mer information om de invasiva växter som är mest aktuella för området. Enligt Artportalen finns jättebalsamin vid ån i Skättilljunga men det kanske finns fler arter som måste hanteras. Är problemet stort och vilka åtgärder kan komma ifråga vad gäller det föreslagna naturreservatet? Vi känner viss tveksamhet till åtgärden ”Plantera eller så in för området lämpliga hotade och sällsynta arter, som är kopplade till områdets

biotoper". Vi antar att meningen syftar på förslaget att återintroducera slåttergubbe men undrar vilka andra växter som kan komma ifråga (eftersom det står "arter" i meningen ovan) och om det finns tillräckligt lokala provenienser att tillgå ifall inplanteringar ska utföras? Det är rätt glest med slåttergubbelokaler längs de aktuella partierna av Vramsån. Ska arten planteras in bör det ske med lokalt eller åtminstone regionalt förekommande genotyper och i betydligt större mängd än det "20-tal plantor" som nämns i skötselplanen (slåttergubbe är självsteril och individerna måste stå relativt tätt för att korspollineras och sätta frukt). Under året har man kunnat läsa om skånska åar som torkat ut och vi undrar därför hur känslig just Vramsån är för sådan uttorkning. Det skulle inte skada om texten innehöll några rader om erfarenheterna från detta och tidigare extremår och om denna faktor kan komma att hota åns fisk- och musselpopulationer. I detta sammanhang tänker vi också på de bestånd av den rödlistade jättemöjan som finns nedströms naturreservatet.

Länsstyrelsen: Det är bara en tidsfråga innan jättebalsamin, eller någon annan invasiv och / eller främmande art dyker upp i naturreservatet. Det är därför B-föreskrift finns med som ger länsstyrelsen rätt att bekämpa dessa. Bekämpning beror på art, men åtgärder som främst kan bli aktuella är bete eller uppdragning. När det gäller "Plantera eller så in för området lämpliga hotade och sällsynta arter, som är kopplade till områdets biotoper" så bedömer länsstyrelsen att detta är åtgärder som kommer bli alltmer aktuella och återkommande framöver i takt med lokalt utdöende av arter av olika skäl. Lokala provenienser eftersträvas alltid. Länsstyrelsen har angett att minst 20 plantor bör inplanteras. Sedan återstår det att se om dessa trivs. Gällande uttorkning av Vramsån och dess effekter omnämns detta som ett hot mot naturvärdena i skötselplanen under rubrik "Vad kan påverka området negativt". Länsstyrelsen följer upp de efterfrågade erfarenheterna i andra rapporter.

Naturskyddsföreningen Kristianstad och Bromölla: ställer sig positiv till bildandet av Västra Vrams naturreservat. Vramsån utgör ett av regionens mest skyddsvärda vattendrag med höga fauna- och floristiska naturvärden. Denna sträcka längs Vramsån är ett värdefullt tillskott för lokalt artbevarande och stärkandet av grön infrastruktur. Även om reservatet på ca 7,5 hektar utgör en mindre avgränsning är skyddet av sträckor längs Vramsån viktiga. Det är positivt att reservatet kommit till på markägarens eget initiativ. Om möjligt att detta initiativ kan tjäna som förebild för fler markägare längs Vramsån och att området på sikt kan växa till ett ännu större

sammanhängande skyddsområde. För att skydda områdets naturvärden, delar föreningen länsstyrelsens bedömning, att vissa inskränkningar görs i allemansrätten. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär större begränsningar av tillgängligheten att utnyttja området. Vid en eventuell framtida utökning av reservatet bör frågan om möjligheterna till parkering lösas i anslutning till reservatet.

Länsstyrelsen Skåne

10659-2026
1290-280

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för natur och vatten, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **3 december 2026.**
Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).